

Horen of luisteren

Ik heb 'Breaking news'. Huize bovenberg heeft er een nieuwe krant bij. Alweer iets dat ik 'moet lezen' om bij te blijven. He he. Als onderdeel van een ander abonnement krijgen we nu een weekend editie van het *Nederlands Dagblad*. Tijdens de voorbereiding van deze preek heb ik heel veel andere dingen laten liggen. Stapels en stapels. Maar gisteren, zaterdagochtend, heb ik toch de dikke nieuwe krant opengeslagen—en bingo: meteen mijn eigen 'takeaway' van mijn preek. Ik kom er later op terug.

De afgelopen weken is Hans begonnen aan een reeks preken met als thema 'horen en doen'. Tijdens de voorbereiding van deze preek heb ik nagedacht over de vraag hoe deze twee dingen, horen en doen, zich verhouden. Wat komt eerst, de kip of het ei?

Vandaag zien we in een gelijkenis van Jezus dat 'hoe we horen'—d.w.z., de kwaliteit van ons luisteren— een belangrijke rol speelt bij wat we horen.

Laten we kijken naar de gelijkenis van de zaaier in Marcus 4. We beginnen bij vers 13, waar Jezus door zijn discipelen wordt gevraagd de gelijkenis uit te leggen.

13 Hij zei tegen hen: 'Begrijpen jullie deze gelijkenis niet? Hoe zullen jullie alle andere gelijkenissen dan begrijpen? 14 De zaaier zaait het woord. 15 Sommigen zijn als het zaad dat op de weg valt: het woord wordt wel gezaaid, maar wanneer ze het gehoord hebben, komt meteen Satan om het woord weg te graaien dat in hen gezaaid is. 16 Anderen zijn als het zaad dat op rotsachtige grond is gezaaid: wanneer zij het woord gehoord hebben, nemen ze het meteen met vreugde aan. 17 Maar doordat het geen wortel schiet in hen, is dat van korte duur. Worden ze vanwege het woord verdrukt of vervolgd, dan komen ze meteen ten val. 18 Weer anderen zijn als het zaad dat tussen de distels is gezaaid: ze hebben het woord wel gehoord, 19 maar de zorgen om het dagelijks bestaan en de verleiding van de rijkdom en hun verlangens naar allerlei andere dingen komen ertussen en verstikken het woord, zodat het zonder vrucht blijft. 20 Maar er zijn ook mensen die zijn als het zaad dat op goede grond is gezaaid: zij horen het woord en aanvaarden het en dragen vrucht, sommigen dertig-, anderen zestig- en weer anderen honderdvoudig.'

.....

Laten we eerst de onderdelen van de gelijkenis begrijpen. Er is de zaaier en zijn zaad, dan is er de grond en —niet te vergeten—het groeiproces.

1. De zaaier en zijn zaad zijn met elkaar verbonden. Jezus spreekt over God als de Zaaier. God is de hoofdrolspeler in de gelijkenis. Hij zaait zijn 'woord' ruimhartig, gul, zou je bijna kunnen zeggen roekeloos, en het lijkt een dynamisch, levend iets te zijn. Zijn woord, dat uitgaat, dat met grote verwachtingen wordt uitgezonden, is het zaad.

Ik heb een vraag voor jullie: waar zien we in ons dagelijks leven zulke dynamische berichten? Woorden die zo vol potentie zijn, woorden die een reactie lijken te vereisen?

Uitnodigingen komen dan in me op. God nodigt ons uit. God zaait uitnodigingen, zou je bijna kunnen zeggen. Jezus is zelf de uitnodiging van God en nodigt ons uit om mee te doen: 'Kom maar, volg Mij!' God zaait continu talrijke uitnodigingen om te groeien in het houden van God en van mensen.

2. De andere twee belangrijke componenten zijn de grond waarin het zaad valt en hoe dingen groeien (of niet groeien). Hoe gastvrij is de grond? Die kan rotsachtig zijn, vol onkruid of goed. Goede grond zorgt ervoor dat het zaad wortel kan schieten en kan groeien, volgens plan.

Omdat groeien in onze relatie met God zo essentieel is – willen we echt begrijpen wat goede grond maakt, grond die het zaad kan ontvangen en zijn bestemming kan vervullen... Maar hier hebben we hulp bij nodig, want het is zo lastig. Want soms voelt mijn grond rotsachtig of doornig aan, en andere keren juist ontvankelijk en goed.

Heb ik invloed hierop? Kan ik ook iets doen om mee te werken? Jezus heeft goed nieuws: we kunnen er wat aan doen. Hij zegt direct na de gelijkenis van de zaaier in Marcus 4:23-24:

‘Let goed op wat je hoort: met de maat waarmee je meet, zal jou de maat genomen worden, en er zal je zelfs meer worden toebedeeld.’

Laten we eens kijken naar de Griekse woorden dat Jezus gebruikt hier, die vertaald zijn als

“let goed op wat je hoort”.

De eerste is *Blepo*. Het Griekse woord *Blepo* betekent je volledige aandacht ergens aan besteden. Als de wachter op de stadsmuur kijkt uit naar het ochtendlicht. Zij is alert maar Hoopvol. De manier waarop Jezus het woord zegt maakt het urgent. Dit vindt hij belangrijk.

Tweede woord—de handeling waar we alert op moet zijn—is *akouo*, wat horen betekent. Jezus nodigt ons uit om waakzaam te horen: om goed te luisteren.

We gaan verder met het woord *Blepo*. Het heeft te maken met onze 'keuzevrijheid'. Is het niet geweldig dat we invloed hebben en keuzevrijheid om onze aandacht te richten — waarop we willen? Onze invloed heeft te maken met Gods grote gave van vrijheid. God zelf is vrij, en wij zijn naar zijn beeld geschapen om ook vrij te zijn. Vrijheid is niet alleen een doel op zich maar ook een middel voor iets groters.

Daar is dus ook een positieve manier om onze vrijheid uit te drukken, die we gebruiken wanneer we ons inspannen om vooruit te komen, te groeien, actie te ondernemen. Dit is vrijheid om ons toe te wijden aan iets goeds. En een van de belangrijkste instrumenten om onze positieve vrijheid tot uitdrukking te brengen, is de manier waarop we horen.

Op elk moment kunnen we *kiezen wat we met onze aandacht doen* (waar, hoe, hoeveel, aan welk object we die aandacht geven).

We kunnen ook *kiezen om regelmatig onze ‘stijl van luisteren’ onder ogen te zien*. We mogen even stilstaan bij wat onze ‘luisterhouding’ is, zowel in het algemeen (Wanneer let it meestal op, op welke momenten haak ik af, onder welke omstandigheden sta ik open?)... als in bepaalde situaties. We kunnen bv alert zijn op tekens van afhaken in specifieke momenten. In de tekst vandaag, zien we een goed voorbeeld. Hoe alert waren de discipelen die naar Jezus kwam om uitleg te vragen? *Heel alert*. Jezus zei in verse 13:

Begrijpen jullie deze gelijkenis niet? Hoe zullen jullie alle andere gelijkenissen dan begrijpen?

Dit is een bevestiging, ‘Goed bezig mensen!’ Idd, hoe zullen zij—en wij—de andere gelijkenissen begrijpen? Door steeds bij Hem te komen. Wat kunnen ze best doen, als ze iets niet begrijpen? Door alert te blijven op wat voorbijkomt, goed te luisteren, zegt Jezus. We zijn geschapen voor

meer, met Hem. Dus zegt Jezus *Blepo Akouo.*; ‘luister goed; want het is goed voor je!’ In andere woorden, God heeft iets moois voor jou in petto, als je de zaaier vertrouwt.

Een paar voorbeelden zal misschien verhelderend zijn:

Eerst: Hoe betrokken ben jij, bijvoorbeeld, wanneer je iets wilt leren en je gelooft dat het super relevant is? Er is een YouTube-filmpje, bijvoorbeeld, en de maker is een expert in datgene wat jij niet weet. Je luistert met volle overgave, toch? Je zit op het puntje van je stoel, want je gelooft in de beloning omdat je de spreker vertrouwt. Je maakt notities. Het is misschien niet alleen verhelderend, maar inspirerend. Ga je daarmee aan de slag? Wat denk je?

Tweede: je hebt net plaatsgenomen in een vliegtuigstoel. Je hoofd zit bij je eindbestemming— je vakantie of je werk of je bezoek. Bedenk eens hoe goed je luistert naar de veiligheidsinstructies die je voorgeschoteld krijgt: Wees eerlijk, wat doe je niet eigenlijk allemaal behalve naar het veiligheidsfilmpje kijken? Waarom? We hebben het al eens gehoord; het is blablabla. Waar het op neer komt: Je gelooft niet in een beloning: je hebt namelijk niets te leren.

Het is goed om meer inzicht te krijgen in je eigen processen: wat trekt je aandacht, en waar sluit je je voor af... in allerlei situaties en momenten. Het leven zit vol mogelijkheden, en soms zijn we zo druk dat we ons er niet van bewust zijn ‘hoe’ we luisteren. Het verschil in waar, en in welke mate we luisteren zit niet alleen in het vertrouwen in de relevantie: want het is immers een grote beloning dat je veilig aankomt op je bestemming in het vliegtuig. Het gaat ook om je vertrouwen.

>>Wanneer luister je wel naar de stewardess? Als er hevig turbulentie dreigt dan zal goed luisteren naar de stewardess je leven kunnen redden. Dan is je beloning je leven. God wil graag dat wij, zijn kinderen, komen tot ons doel. En dat is leven met Hem in overvloed.

Afronding. Jezus' gelijkenis mag gezien worden als een uitnodiging. Wij mogen kiezen om op te letten ‘hoe we luisteren’ – als we willen groeien. Openstaan, ons biddend opstellen aan de uitdagingen van onze dagen. We verlangen om zijn stem te verstaan, en soms betekent dat reflecteren waar we beter kunnen luisteren (in andere woorden, waar er valt wat te halen).

Zo kwam mijn boodschap ook bij mezelf aan. Ik kom daarom even terug bij ‘de nieuwe krant in ons huis’: Door het lezen van de *ND* gisteren — van de analyses en berichtgeving —werd ik blij van de hoopvolle toon. Ik kreeg daardoor het gevoel dat ik meer God mag vertrouwen in het ‘tot me nemen’ van nieuws over de wereld. In de afgelopen tijd vermeed ik nieuws vaak, omdat ik van overtuigt was dat ik onrustig of oordelend van werd. Mijn manier van denken over het nieuws tot me nemen is dus aan het veranderen. Het is maar een pril begin, maar de besef groeit in mij dat ik, in verbinding met God, het nieuws ‘aan kan’. En dat motiveert mij enorm. Ik ben lang niet zover dat ik wil nieuws kijken vlak voordat ik naar bed ga— Ik laat dat over aan de olympisch-nieuws spelers zoals Lans, of John en Zoë.

Maar door mijn eigen luister-gewoontes aan te passen, in vertrouwen op God, hoop ik op een beloning van meer betrokkenheid en wijsheid. De gelijkenis vandaag leert ons dat God voortdurend zaadjes zaait, vastbesloten om zijn leven, en zijn liefde voor ons en voor deze wereld, in ons leven te zien toenemen. Hij is vol hoop voor de wereld—en dat mogen wij ook zijn, want we zullen hierin nooit alleen staan: de Heilige Geest woont in ons om ons te helpen om op de letten hoe we horen— dan wordt horen luisteren.